

Hudební salón Café crème 2020

...lahůdky nejen hudební

Monika Knoblochová & hosté

Cykklus koncertů pod záštitou Pražského jara

HUDEBNÍ SALÓN
CAFÉ CRÈME

Podzim 2019

Hudební salón Café crème již tradičně staví na **kontrastu hudebních stylů, na pestré mozaice uměleckých žánrů** (hudba, tanec, dramatické tvary, film, výtvarné umění), na prezentaci **neprávem zapomenutých či opomíjených hudebních děl a jejich autorů - na objevných, svěžích a neokoukaných dramaturgiích** - a také na poměrně vzácném konceptu **salónního setkávání**, který vytváří neopakovatelnou atmosféru.

12. ročník Hudebního salónu Café crème pokračuje v této již zažitě a publikem oblíbené tradici, zároveň však jako každý nový ročník přináší nové nápady, inspirace a souvislosti. Posluchači se mohou těšit na **fenomenální sólisty** – jmenovitě například na brněnskou virtuózní hráčku na zobcovou flétnu *Michaelu Koudelkovou* v oslnivých skladbách A. Vivaldiho a čerstvého vítěze hobojoyvé soutěže Pražského jara *Martina Daňka*. Na stále aktuálnější téma migrace v našem světě reaguje program přinášející paralelu hudební migrace a emigrace v 18. století s *Clarou Novákovou*. Nadčasově oblíbený W. A. Mozart potěší publikum tentokrát méně známou **4ruční klavírní tvorbou** v interpretaci na historický mozartovský klavír. Na linii historických nástrojů naváže program s **klasicistním fagotem**, který v **sólové podobě** je zřídka kdy ke slyšení, program s **barokní harfou**, který představí téměř **neznámou hudbu raného baroka ve Španělsku**, ale také už zmiňovaný program s Martinem Daňkem, jehož večer bude **syntézou barokního a moderního hoboje** a příkladem toho, že dnešní generace skvělých umělců je schopna obsáhnout všechny styly i s jejich nástrojovými specifiky. V linii staré hudby bude pokračovat také **ansámblový program** zaměřený na vrcholné francouzské baroko, jehož ústřední postavou je pozoruhodná žena – skladatelka *Elisabeth Claude Jacquet de la Guerre*. **Kontrast a syntézu stylů** rovněž přináší letošní **taneční program**, který propojuje hudbu **barokní, soudobou i improvizovanou s maskami, gestikou i prvky moderního výrazového tance**. Ve dvou programech navíc připomeneme **výročí 200 let od úmrtí českého violoncellisty a skladatele Antonína Krafa**. Za stále rostoucího zájmu publika došlo **k rozšíření řady** a již 3. rokem nabízí Café crème místo původních šesti již 8 koncertů, z nichž jeden bývá uveden dvakrát, ve večerních i v odpoledních hodinách.

➤ **DRAMATURGICKÝ PLÁN**

Música para tecla e arpa

Po úspěšném programu s hudbou raného 17. století z prostředí Neapole (Hudební salón Café crème 2014) se duo Monika Knoblochová & Kateřina Ghannudi ponoří ještě hlouběji do hudební historie a tentokrát, jak již název napovídá, zavítají na iberský poloostrov a představí první skladatele, jež v 16. století vytvářeli společný repertoár pro klávesové nástroje a harfu a

připravili tak půdu pro jejich následovníky. Tento atraktivní program tvoří jak sólové skladby, dueta, písně, tak i skladby, které by se daly zahrát sólově, ale které jsme zaranžovaly pro oba nástroje současně. Tato v Čechách jedinečná kombinace strun rozezní hudbu iberských barokních harfeníků a varhaníků/cembalistů např. A. Lorente, L. R. de Ribayaz, A. de Cabezón a řada anonymů...

Kateřina Ghannudi – barokní harfa, zpěv
Monika Knoblochová – cembalo

Od barokního hoboje k modernímu

Uběhly už desítky let od doby, kdy nastal v interpretaci staré hudby odklon od moderních nástrojů ve prospěch historických originálů či jejich replik ruku v ruce s historicky poučenou interpretací. Dlouhou dobu vedle sebe stály a stále stojí dva rozštěpené směry či tábory, z nichž jeden se věnuje téměř výhradně historické interpretaci staré hudby a většinou nesouhlasí (často právem) s interpretací skupiny „modernistů“, jejíž hlavním zájmem je hudba od romantismu do současnosti. Modernisté ovšem často nešetří kritikou na tzv. „barokáře“. Dnešní mladá generace však začíná ulamovat ostří tomuto sporu - čím dál více hráčů na moderní nástroje dokáže být velmi dobře informovaní a zběhlí na poli staré hudby a zároveň mistrovsky interpretovat tu pozdější. A někteří z nich neváhají a tuto znalost propojí i s uměním hry na barokní nástroj. Připravovaný koncert s Martinem Daňkem přinese publiku rozmanité barvy i rozdílné styly hry na obou nástrojích a pochopitelně i repertoár, který zahrne díla jak barokní, tak i 20. století v různých instrumentálních kombinacích.

Martin Daňek – barokní & moderní hoboje
Monika Knoblochová – cembalo
Hana Fleková – viola da gamba
Magda Malá – barokní housle
Flétna – v jedné

Import/export: hudební migrace

V 18. století platily Čechy za „konzervatoř Evropy“ a na úsloví „co Čech, to muzikant“ bylo jistě mnoho pravdy, přesto v jeho druhé polovině téměř polovina českých hudebníků byla nucena odejít za prací do ciziny, kde našla lepší podmínky pro svoji práci. S jejich jmény se můžeme setkat ve Vídni, Francii, Itálii a Německu, představující ty nejvýznamnější oblasti. Do Vídně se vydáme po stopách J. Kř. Vaňhala či A. Krafta, do Paříže za V. Vodičkou, do Berlína za bratry Bendovými či do Mannheimu za J. Čartem. Na druhou stranu nemigrovali pouze čeští muzikanti – do Čech, především do Prahy, která v Čechách představovala hlavní centrum všeho kulturního dění, přicházela působit na delší či kratší dobu celá řada zvukných skladatelských jmen z ciziny - v kapele hraběte Morzina figurovala tak zvukná jména jako A. Vivaldi nebo J. F. Fasch. Je pochopitelné, že docházelo ke vzájemným hudebním vlivům. Tyto vlivy sledovat a odhalovat v hudební tvorbě a odkrývat hudbymilovně

veřejnosti nové souvislosti u jmen vnímaných pouze v českém kontextu, která však byla nemálo hudebně formována a ovlivňována místem svého působení, je motivem tohoto programu. Vzpomeneme i výročí 200 let od úmrtí A. Krafta.

Clara Nováková – flétna
Monika Knoblochová – cembalo
Libor Mašek – violoncello

Skladby 18. století pro forte-piano na 4 ruce

Hra na hudební nástroje byla v uplynulých stoletích nejen zdrojem výdělku, ale u velkého množství populace také formou zábavy ve volném čase, ať už v sólové podobě (především u drnkacích či klávesových nástrojů) nebo v nejrůznějším komorním uskupení. S nástupem klavíru čím dál více platilo, že každá dívka z dobré rodiny musí umět hrát na klavír. A tak i pro tyto účely vznikalo velké množství klavírního repertoáru od skladeb ve snadném slohu až po velice virtuózní kusy. Velmi záhy se stala nesmírně oblíbenou čtyřruční hra, která byla také

společenskou záležitostí. Vznikaly tak nejen původní skladby, ale také úpravy symfonického repertoáru, takže pro 4 ruce můžeme najít snad všechny Beethovenovy, Mozartovy a Haydnovy symfonie. Marná sláva – čtyři ruce zmohou více!

V našem programu bychom rádi publiku představili velkolepé sonáty na 4 ruce W. A. Mozarta, doplněné úpravami jeho symfonií.

Pablo Kornfeld & Monika Knoblochová – forte-piano

Concerto – vivat Vivaldi!

Výraz „concerto“ měl v hudbě 17. a 18. století více významů, které v sobě všechny nesly buď myšlenku sdružování, nebo přátelského měření sil. První konotace byla obvyklá v 17. století, druhá (užívaná dodnes) v 18. století. Kolem roku 1710 byly rozšířené obě, ovšem po tomto roce, především pod vlivem Vivaldiho děl, se začala utvářet nová kritéria; přítomnost sólových partů, prosazení třívětého cyklu a zejména uplatnění ritornelové formy. V nástrojovém okruhu byl Vivaldi vždy „mužem pokroku“, sledoval vývoj instrumentáře a věnoval zájem také nástrojům, o nichž přesně nevěděl, jaký bude jejich další vývoj. Flétna ho zaujala, a to jak ve své vývojové starší

podobě (podélné), tak ve tvaru příčném (traversière) a dokonce i „malá“ flétna, dnes bychom řekli „flauto piccolo“.

Vivaldiho hudba byla do značné míry znovuobjevena díky Johannu Sebastianu Bachovi.

Když Bach působil ve Výmaru, setkal se zde s moderními koncertantními skladbami benátských skladatelů a řadu z nich upravil pro různé klávesové nástroje – z pera A.

Vivaldiho dokonce celkem 16! Výběr z nich doplní flétnové koncerty a zároveň představí způsob transkripce instrumentálního koncertu pro klávesový nástroj.

Virtuozita Vivaldiho koncertů si žádá mimořádné interprety. Publikum bude mít možnost si vychutnat sólový výkon famózní mladičké virtuózní brněnské flétnistky Michaely Koudelkové, která vystupuje s celou řadou ansámblů zaměřených na starou hudbu jak v Čechách, tak i v zahraničí, ale která se může též pyšnit řadou soutěžních úspěchů jako např. finálovým kolem v červnu roku 2018 v Kaleidoscope Vocal and Instrumental Competition v Santa Monice (USA), kde byla vybrána mezi 6 finalistů z celkem 2000 účastníků 88 zemí světa nebo v tomto roce 1. cenu v mezinárodní soutěži v rámci festivalu Tel Aviv Recorder Festival či početnými tuzemskými cenami. V Praze však sólově vystoupí poprvé.

Michaela Koudelková – zobcové flétny
Monika Knoblochová – cembalo
&
Collegium Café crème

Odysée aneb francouzské kantátové drama

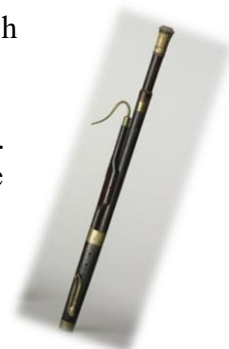
Epocha francouzského hudebního baroka upírala svůj pohled ke dvěma klíčovým žánrům – tanci a hudebnímu dramatu. Kromě velkých oper od Lullyho po Rameaua se šířila jejich obdoba ve formě komorních kantát. Ty jsou psány pro menší obsazení, avšak obsahují stejnou měrou dramatické prvky, zejména expresivní vyjádření pocitů hrdinů a hrdinek. Zvláště zajímavou kapitolou je dílo skladatelky *Elisabeth Claude Jacquet de la Guerre* (1665-1729), která byla svými dnes známějšími kolegy oceňována jako virtuózka (její na program zařazené *Pièces de clavecin* vynikají pozoruhodnou kvalitou) a autorka kantát. Právě pro srovnání s jejich tvorbou jsou zařazeny skladby M. Maraise *Sonnerie* (imitace kostelních zvonů) aj. F. Rebel *Fantasie Les caractères de la danse*. Tato *Fantasie* je odrazem obliby taneční francouzské tradice. Skladba je sledem rychle se střídajících tanců, jejichž témata lze nalézt v tehdy oblíbených dílech Lullyho.

Eva Bennet – soprán
Veronika Manová – barokní housle
Jakub Kydlíček – zobcová flétna
Mélusine de Pas – viola da gamba
Jan Krejča – theorba
Monika Knoblochová – cembalo

Grande Sonate

Klasicistní fagot v sólistické podobě je ke slyšení na našich koncertních pódii zřídka, tím méně s českým interpretem – o to zajímavější bude jeho duel s violoncellem, které v náročnosti partů nezůstane pozadu, oba podpořeni historickým kladívkovým klavírem. Zavítáme nejprve do Vídně a Mnichova 2. poloviny 18. století. Setkáme se zde se zajímavou osobností barona Thaddäuse von Dürnitz, který byl amatérským fagotistou, klavíristou a vášnivým sběratelem hudebnin. Přestože sám komponista, svou hrou na fagot inspiroval W. A. Mozarta natolik, že baronovi adresoval sonátu pro fagot a

violoncello. Kompoziční styl těchto dvou autorů doplní sonáta českého violoncellisty žijícího ve Vídni Antonína Krafta, ve své době pokládaného za jednoho z největších mistrů violoncella s obdivuhodnou technikou, čistou intonací a krásným, výrazným tónem. V této době však nebylo výjimkou, že výjimeční interpreti byli zároveň skladatelé a A. Kraft byl v kompozici žákem samotného J. Haydna. V roce 2020 navíc uplyne právě 200 let od jeho úmrtí. S druhou polovinou koncertu se přesuneme do Paříže stejné doby.

Jednou z nejzajímavějších osobností tohoto období zde byl Étienne Ozi, autor první ucelené učebnice hry na fagot *Neuvelle méthode de basson par Ozi* (1803). S podobným věhlasem jako měl Ozi coby fagotista se můžeme setkat u Jean-Pierra Duporta na poli violoncellové virtuozity, s nímž L. van Beethoven premiéroval svoje Sonáty pro violoncello a klavír. I tento virtuóz byl zároveň skladatelem. Závěr programu bude patřit sonátě slavného Françoise Dévienna, který opět byl nejen komponistou, ale zároveň znamenitým flétnistou a fagotistou.

Michaela Bieglerová – kasicistní fagot

Libor Mašek – violoncello

Monika Knoblochová – forte-piano

Masky v pohybu

Po úspěšné spolupráci se známou tanečnicí Andreou Miltnerovou (zaměřenou jak na barokní, tak i na vysoce moderní, výrazový tanec) v projektech *Les Gouts-reunis* (barokní tanec) a *Hudební burleska* (výrazový tanec, pantomima) vzniklých speciálně pro Hudební salon *Café creme*, se obě protagonistky potkávají při jejich třetím společném projektu nazvaném *Masky v pohybu*. Pro tuto spolupráci se rozhodly přizvat ještě švédskou choreografku a tanečnici Karin Modigh.

Jedním z ústředních prvků tohoto projektu je *maska*, její vliv na pohyb těla i vliv pohybu těla na zacházení s ní. Dalším prvkem hrajícím důležitou roli je však také použití gestiky, která se divadelním světem vine jako červená nit od starého Řecka až po dnešní dobu. A nakonec proměna jednotlivých charakterů, různých kvalit

a schémat pohybu, které se vynořují a zase zanikají, představuje další fenomén tohoto představení. Ústřední skladbou inspirující k pohybovému ztvárnění je skladba „*Melopa pro cembalo*“ českého soudobého skladatele **Kryštofa Mařatky**, kterou však zamýšlíme zasadit do kontextu dalších skladeb jak barokních, tak i soudobých, doplněných improvizacemi perkusí.

Andrea Miltnerová & Karin Modigh – tanec, choreografie

Monika Knoblochová – cembalo

perkuse – v jednání

Chris Vinz & Lenka Kucháreková & Hana Prokopová – masky a kostýmy

Jan Komárek – světelný design